

Gästkrönika

Karin Kjellberg
Musiklärare, logonom och utbildare i genus och jämställdhet

Det komplicerade genusperspektivet

DET ÄR EN LÅNG TÅGRESA. De två kvinnorna sitter i samma kupé som jag. Och det finns mycket att prata om, det är uppenbart. För kvinnorna. Deras män säger i princip ingenting. Närhet, skratt, ”menar du”-kommentarer... Som det kan vara mellan två gamla vänner. Och lite lagom trivsamt för oss andra i kupén.

Fast, de var inte två gamla vänner förstod jag efter en stund. De hade träffats först på tåget. Men så förtroliga? Jag kunde inte låta bli att undra över samtalet och kvinnorna.

Typiskt kvinnor, typiskt män? Ett enkelt svar och allt blir förstäligt. Kanske var det just vad kvinnorna, och männen, gjorde. Gick in i det typiska och invanda. Enkelt, smärtfritt, gemenskap och samhörighet. Men också ett skydd? Ett skydd mot det mer djuplodade och komplicerade, utan givna svar.

”Vad är genus?” Ett annat tillfälle. Frågan ställs som i förbifarten, strax innan vi ska delta i panelsamtalet. Av en av de andra medverkande i en lätt viskning och jag anar en underton av osäkerhet.

Inför ett samtal om musik, genus och jämställdhet kan det förstås vara bra att ha definitionerna på plats. Så man säkert säger rätt saker. Inte gör bort sig! Jag är inte förvånad över frågan, ställer den själv emellanåt. Vad är det vi talar om när vi talar om genus? Perspektiven blandas ihop. Och är det inte ibland onödigt komplicerat?

BEMÖTER VI PEDAGOGER flickor respektive pojkar olika? Hur ska vi göra för att bryta könsmärkta instrument- och genreval? Behövs det manliga och kvinnliga förebilder? Finns det ett kvinnligt och manligt uttrycksätt? Finns det kvinnlig musik respektive manlig musik? Behöver tjejer stärkas i sitt självförtroende och uppmuntras att ta plats? Vad ska då killar

tränas i? Tjejgrupper eller tjejprogram, är det bra?

Vanliga frågor i utbildningssammanhang. Samtidigt protester; genus är inte något problem, här ser vi till individen. Köngruppen, om någon är tjej eller kille, är oväsentligt. Och finns det inte en risk att allt genussnack förstärker stereotypa könsföreställningar? Talet om manligt, kvinnligt och det tjejiga och killiga, leder det verkligen rätt? Olikheter baserade på kön. Nej, genus är en icke-fråga.

”Genusforskare undersöker hur människor tänker, tolkar, uppfattar, symboliserar, känner, skriver, målar, dansar, fantiserar, önskar, upplever, definierar – kort sagt ”konstruerar” – det som vi till vardags kallar kön och vilken betydelse det har och har haft.” står det i *Genusperspektiv på pedagogik*, Högskoleverket.

Könstillhörighetens påverkan och inverkan. Eleverna ”gör kön”. Pedagoger ”gör kön”. Utan ett uppdrag att bryta traditionella könsrollsmönster kan det väl vara helt ok att sitta i en tågkupé och ”bli kvinna” under tiden samtalet pågår. Ganska trivsamt och möjligen enkelt.

Men pedagogers uppdrag att bryta stereotypa könsroller är tvärtom mer komplicerat. Det kräver likaså tid och samtal, framför allt reflektion. Det handlar om att gå utanför det invanda och säkra. Att låta sig utmanas, både som vuxen och som barn och ungdom.

Normer och inskränkande föreställningar om ”den andres” förmågor och egenskaper följer med traditioner och strukturer. Det påverkar oss, och smyger sig in i vårt tänkande, vare sig vi vill eller inte. Men det finns ju en gradskala. Och på den visar sig säkert både begränsningar, nytänkande och en del som kan vara som det är. Så fortsatt samtalet, för elevens skull! Och räds inte det komplicerade ...

HÖGSKOLA FÖR YSTE
SMI
MUSIKPEDAGOGI

UTBILDNINGSPROGRAM
Ansökan 1 mars 2009

Beställ vår utbildningskatalog!

Stockholms Musikpedagogiska Institut
08-611 05 02 info@smpi.se www.smpi.se

GRUNDUTBILDNING
Musikpedagogprogrammet 180 hp
Instrument – Sång – Musik i grundskolan
Du studerar till musikpedagog i musik- och kulturskolan, grundskolan eller i annan pedagogisk verksamhet.

PÅBYGGNADsutbildningar
Musikpedagogisk påbyggnad 60 hp
Instrument – Sång
För dig med tidigare musiker- eller musikpedagogexamen om minst 180 hp.
Musik i Grundskolan
För dig med tidigare musikpedagogisk utbildning om minst 180 hp.

Logonomprogrammet 120 hp
Röst- och talpedagog med estetisk inriktning
För dig med tidigare konstnärlig/pedagogisk examen om minst 180 hp eller motsvarande förkunskaper, samt arbete som pedagog inom röstområdet.